

Prædiken til 1. søndag efter påske

Joh. 20, 19-31

Så gennembryd du sjæl og sind,
o Jesus, livets Herre,
at troen dér kan trænge ind
og syndens grav tilspærre,
at vi i dig
til Himmerig
en åben dør kan finde
og ikke gå i blinde. DDS 228, 3.

Hvad er det, der kendetegner Jesus, da han som opstanden møder sine disciple? Hvad er det gennemgående træk hos ham i disse møder? Han møder dem som sjælesørger, han rejser dem op. Det er det fantastiske ved disse fortællinger.

Som nu i denne søndags evangelium. Det er aften. Den første dag i ugen, altså søndagen, er gået med sine oprivende oplevelser. Simon Peter og Johannes har været ude ved graven og opdaget, at den var tom. Jesus selv havde de ikke mødt. Det havde til gengæld Maria Magdalene og oven i købet selv talt med Jesus. Men hvor meget kan man nu stole på kvinders vidnesbyrd? Det kunne og kan mænd ganske uberettiget undertiden drage i tvivl. Så disciplene var forvirret. Hvad skulle de tro? Og de var bange, bange for jøderne, bange for at blive revet med i

det opgør med Jesus, der førte til hans henrettelse på korset. Men mon ikke en anden frygt lå dybere i dem? Hvis det nu virkelig var sandt, at Jesus var opstået fra de døde, mon ikke han så ville gøre godt og grundigt op med dem? Hvad andet kunne de forvente end at blive fordømt af ham, sådan som de havde svigtet ham og rendt deres vej, da alting brændte sammen om ham.

De havde lukket dørene af frygt. Men den opstandne Jesus sparker dem ind. Han gennembryder angstens lukkede døre. Så står han dér, og alle disciplenes øjne er rettet imod ham. Og det første, han siger til dem, er: "Fred være med jer!" Ikke et opgør, ikke en fordømmelse, men det stik modsatte, fred for den anfægtede samvittighed, tilgivelse. Det er ikke så underligt, at kirken har taget disse første ord af den opstandne Jesus til sig som hans ord til sin menighed op igennem århundrederne, gentaget dette fredsønske som hans fredsønske til os i gudstjenesten søndag efter søndag. Vi sendes af sted med denne fred, som Jesus giver os fra Gud. Og glæden er knyttet til denne fred. Derfor blev disciplene da også glade, da de så Herren, ikke mindst da han viste dem naglebene i sine hænder og arret efter spyddet i

sin side. Hvad andet? De ar var jo synliggørelsen af hans kærlighed til dem, den kærlighed, der drev ham i døden for deres skyld. Tilgivelse var det første, som den opstandne Jesus mødte sine disciple med. Bemyndigelse var det andet. Han gentager fredsønsket for at slå det fast: ”Fred være med jer!” Og så fortsætter han: ”Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer”. Tænk, at Jesus tør. Der står de. En flok, der svigtede ham i de mest afgørende øjeblikke i hans liv, en flok, der rendte sin vej uanset alle gode forsikringer om det modsatte. Jævnfør Peter, der forsikrede Jesus om, at han aldrig, aldrig ville fornægte ham, og så gjorde det hele tre gange. Dem sender han ud betingelsesløst uden forudgående formaninger. Sikken en tillid! En tillid, der da i første omgang må have gjort disciplene skamfulde, men i anden omgang har rejst dem op og fået dem til at ranke sig. Nu er de Jesu udsendinge og dermed Guds udsendinge. Det værdiges de til. Dette fine gamle danske udtryk: at værdiges til noget. At få tilkendt en værdi, man ikke selv kan tage, ikke selv kan gøre sig fortjent til. Man får den skænk. Det gælder også os, for vi er jo også omfattet af søndagens evangelium. Også vi gøres til Jesu udsendinge og dermed Guds udsendinge. Det er for meget! Vel er det for meget, men sådan er det. Og hverken disciplene eller vi overlades til os selv til at klare dette kald. I søndagens evangelium følger evangelisten Johannes’ korte udgave af pinsedags begivenhed: Disciplenes modtagelse af Helligånden. Jesus blæste ånde i disciplene og sagde: ”Modtag Helligånden!” Tilsvarende blæser Jesus Helligånden i os ved

hver eneste gudstjeneste, ja, hver eneste dag. Og med Helligånden følger bemyndigelsen: ”Forlader I nogen deres synder, er de dem forladt”.

Tilgivelse er andet og mere end en mental-hygienisk foranstaltning. At tilgive er et kald, en forpligtigelse i og med, at det er en bemyndigelse. Det er tankevækkende, at det er det primære, som Jesus knytter til Helligåndens virkning i os og igennem os: Viljen til at tilgive. Ved tilgivelse spredes Guds rige som et fredens og forsoningens rige. Magter vi ikke at tilgive, og det sker, så kan vi i det mindste bede Gud om at tilgive dem, vi ikke selv magter at tilgive. Så er vi da på vej til selv at kunne gøre det.

Nu bemyndiger Jesus jo også disciplene til at kunne nægte en tilgivelse, og dette nej gælder vel dem med de forhærdede hjerter, der nægter at vedgå en begået skyld. Men mon ikke disciplene har tøvet meget med et sådant nej i erkendelse af, i hvor høj en grad de selv havde tilgivelsen behov? Og mon ikke det samme gælder de fleste af os?

Disciplen Thomas var fraværende, da den opstandne Jesus mødte de samlede disciple for første gang. Og da de andre fortalte ham, at de havde set Herren, nægtede han at tro det. Han ville have syn for sagn, og det håndgribeligt, med sin finger i nagemærkerne og sin hånd i Jesu side. Ellers ville han ikke tro, hvad han havde hørt. Eller snarere: Ellers kunne han ikke tro, hvad han havde hørt. Der er fortvivlelse i Thomas’ krav. Et ”gid det var sandt, men det kan det ikke være”.

Mon ikke vi kan genkende os selv i Thomas, i hvert fald lejlighedsvis, når troen og håbet

står på lavt blus i os? Genkende den tvesindethed, som Lisbeth Smedegaard Andersen sætter så præcise ord på i salmen, vi skal synge efter prædikenen:

Med thomaskravet står vi her,
med tvivlens skæl for øjets skær –
langfredags angst i mindet.
Du kender, Gud, vor splittethed,
vor længsel mod dit lys, din fred
og kulden dybt i sindet. DDS 248, 1.

”Thi holder vi for livet fest, / som død har overvundet”. Sådan sang vi i begyndelsen af gudstjenesten. Og i en anden påskesalme synger vi: ”Som han (Kristus) opstod, skal vi opstå” (DDS 222,8), og i en julesalme: ”Født er Herren af en mø, / og vi ej fødes til at dø” (DDS 115). Stærke ord, fyldt af påskens triumf. Men vi kan bare ikke altid være med. Ikke altid har vor tro styrke og vort håb vinger. Vi kender til at være vingeskudte. Det sker, når vi kommer til en grænse i vore liv eller står ved en afgrund, vi ikke tør se ned i. Det sker, når vi oplever en langfredag i vort liv: ”Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig”.

Thomas fik syn for sagn, da Jesus ugen efter igen mødte disciplene, gik igennem lukkede døre, gentog sin fredshilsen og så henvendte sig direkte til Thomas: ”Ræk din finger frem, her er mine hænder, og ræk din hånd frem og stik den i min side, og vær ikke vantro, men troende”. Af evangelisten Johannes’ genfortælling får vi det indtryk, at det gør Thomas selvfølgelig ikke. Overvældet svarer han bare: ”Min Herre og min Gud!”

Redaktion
Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Indrømmet: Sådan får vi ikke syn for sagn. Men det priser Jesus os netop salige for: ”Salige er de, som ikke har set og dog tror”. Eller har set dybere, har set med troens øjne. De ser ofte på trods. Mon ikke vi kan genkende at have gjort følgende erfaring i vore liv? Vi står ved en grænse, vi befinder os i en situation, som vi ikke kender udgangen på, vi aner en afgrund, hvis dybde vi ikke kan lodde. Så lurder angsten på os, en livsangst, vi ikke er herre over. Men så sker det overraskende, at livsangsten ikke indfinder sig, men derimod en stor ro. Vi er klar over, at den ro er det ikke os selv, der har tilvejebragt i os. Den har vi ikke kunnet tvinge os til. Den er skænket os, den får vi lov at hvile i. Da har den opstandne Kristus sprængt vor angsts lukkede døre og er kommet til os. Da har vor tro fået øjne at se med og vort håb fået vinger. Da har vi fået liv i Jesu navn.

Vi har en forårssang, der står i Højskolesangbogen, men lige så godt kunne have stået i salmebogen. Det er sangen ”Velkommen, lærkelil!” skrevet af Chr. Richard. De sidste to strofer af den lyder:

Du troens rette fugl,
som bier kun på jul,
og kun i årets skumring holder inde,
for så med jubelsang,
når rug er oven vang,
at varsle højt om vårens lune vinde, -

kom, lær mig noder til
det håbets strengespil,
som tvinger dig før gry at være vågen,
lær mig at se

igennem mulm og sne
den pinseglans, der dølger sig bag tågen.

Amen!

Lad os være stille for Gud!

Lov og tak og evig ære være dig, vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og
bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første
begyndelse, nu og i al evighed. Amen!

Theodor Jørgensen
Helligånds Kirken

Salmer:
220, 545, 224 / 248, 246, 247.